

Več idealizma!

Vseh mrtvih dan...
Bili so in ni jih več.

Živeli so, kakor živimo mi. Hodili so, kakor hodimo mi. Skrbeli so, kakor skrbimo mi. Pehali so se za košček kruha, kakor to delamo mi. Peli so in se veselili, jokali so, jezili so se, žalostni so bili, vse, kakor pri nas. Delali so velike načrte in mislili, da jih bodo dosegli. Vrhunec vseh načrtov pa je grob z vso tihoto, z vso mirnostjo, z vso ničevostjo. Ljubili so svoje otroke, zanje delali, skrbeli, jih hvallili in grajali, jih pošiljali v šole zaradi boljšega koščka kruha in sami stradali v mislih na boljše življenje na stara leta. Dobili so boljše življenje in — mir. Bili so, ki so mislili, da brez njih svet ne bo mogel shajati, da se bo nekaj podrla, ako ne bodo sami zraven. Pa svet še stoji, življenje še vedno teče, sami pa so omahnili v nemoč. Bili so, ki so mislili in računali, da se svet okrog njih vrti, da so oni sami tisti motor, ki življenje poganja, ki daje vsemu iniciativno in smer, pa z njihovo smrtjo življenjski vrtnec ni obstal, obstali so oni sami. Vsega so imeli v izobilju, niso vedeli, kako in kaj, vse življenje so računali, kako bodo to premoženje zavarovali, kako ga plodono naložili, kako ga obvarovali pred tatovi. Sredi skrbi so omahnili in nehali skrbeti in računati. S seboj niso ničesar odnesli. Bili so, ki so vse življenje stradali, trdo delali in upali na boljše čase. Dosegli so boljše čase. Bili so idealisti, ki so vse življenje žrtvovali za druge, ki so lastne koristi zapostavljali svojim koristim, ki so mnogo, mnogo žrtvovali za druge. Umrli so v sladki zavesti: življenje ni bilo zastoj. Vse, kakor danes, kakor vsak dan.

Polovanje na goro peš, z vozili, z aeroplani, močni in zdravi, suhi in betežni, stari in mladi. Ko pa prideš na goro, je za vse isti užitek, za vse isti razgled. Diferenca je le ta: eden je to zaslužil z velikim trudom in to ga navdaja s ponosom, drugi v objestnosti ne vidi lepote, ker ni bilo truda.

Kako je vendar človeško življenje pestro, kako samovoljno, kako svobodno, pa vendar kako revno, kako kratko, kako brezpomembno!

Vsega tega se malo zavedamo. Premalo mislimo na to veliko resnico.

Ali nismo vkovani v večne, neprestane skrbi, kakor bi živeli večno? Ali nismo navezani na vse zemeljsko bolj, kakor je prav in zdravo? Ali se ne pehamo za kruh bolj in za boljšega, kakor ga imamo in kakor nam zadostuje za življenje? Ali nismo preveč navezani na lepo obleko, na svilene nogavice, na lepo kravato, na svetle čevlje, na nov klobuk, na novo suknjo po najnovejši modi? Ali ni res, da te pretirane skrbi večajo našo revščino, naše bedno življenje? Ali je danes vsega hudega krivo resnično pomanjkanje, ali ne tudi naše preveliko, pretirano pehanje za boljšim?

Zmaterializirane so naše duše, s samo snovnostjo so prepojena naša srca in naše misli so obrnjene samo k zemlji. Zato smo tako nezadovoljni, tako zagrenjeni, tako nevoščljivi, tako zavidljivi, tako sovražni. Zato smo brez ljubezni do drugih in tako sebični.

S tem obtežujemo že itak težko življenje do neznočnosti.

Več idealizma v naše duše, več misli na konec življenja, več ljubezni do drugih, več pogleda na še bolj revne od nas in manj pogleda na one, ki so na boljšem. To je rešitev, to je prvi korak k večji zadovoljnosti, to je začetek nove družbe, o kateri tako veliko govorimo.

Ne smemo držati roke križem in čakati, da nam bodo dali drugi to, česar potrebujemo. Bog nam ni dal le duše, ampak tudi telo, da zanj skrbimo. A danes delamo, kakor da bi imeli samo telo, ne pa tudi duše. Oboje smo prejeli od Stvarnika in za oboje bomo dajali odgovor.

Bili so in ni jih več. Mi smo in ne bo nas več.

Danes glejmo, da nam bo potem lažje kot danes, danes glejmo tisti mir, ki si ga tako želimo, da ga dosežemo.

Mir se je rodil vedno samo iz odpovedi, trte in boja.

Jugoras, HRS in ZZD

Gornje kratice pomenijo tri naše delavske nacionalne strokovne pokrete. Naši čitatelji te pokrete že poznajo. Vstali so po volji ustanoviteljev v življenje zato, da napravijo konec razkrajajočemu marksizmu. Za svojo nalogo so si postavili ustvariti iz razprtih delavskih grup vsak na svojem terenu in v svoji narodnosti enoten delavski stan. Ta naj včlenjen v narodno skupnost s pomočjo in s sodelovanjem ostalih delavskih slojev izvojuje poraz liberalno-kapitalistične družbe in prinese tudi delavskemu stanu stvarno enakopravnost in resnično svobodo v njegovih lastnih zadevah.

To so temelji naših sodobnih delavskih narodnih pokretov in na tem nič ne izpremeni, če se tu in tam ljudje stare miselnosti in marksističnih metod, obupani nad razvojem stvari, hočejo vrniti tudi v te pokrete. Z ozirom na posebno pestrost prilik v naši državi je to seveda lažje, kakor drugod, kjer je zaradi enotnega narodnega gledanja popolna enotnost tudi v novih delavskih gibanjih. Saj je poznano, s kakšno doslednostjo so se v delavske nacionalistične pokrete vrivali razni marksisti pa tudi kapitalistični laži-nacionalisti. Hoteli so pač tu pod streho in na varno pred deročim tokom časa. Hoteli bi ta tok zajeziti in rešiti tudi sebe. Bodočnost bo poka-

zala, da so bili njihovi računi popolnoma zgrešeni.

Od narodnih strokovnih pokretov v naši državi je najstarejša Zveza združenih delavcev. Narodne strokovne zveze samo zaradi njenega imena še ne moremo smatrati za nacionalen pokret. Manjka ji zato sodobna linija in je z ostalimi našimi nasprotniki le preveč zasidrana v metodah umirajoče laži-demokratske demagogije. Za ZZD sta skoraj istočasno nastala v državi ostala dva nacionalna strokovna pokreta Jugoras in HRS.

Jugoras je Slovincem zaradi dosežanja povezanosti z ZZD splošno poznan. HRS pa je (Hrvatski radnički savez) hrvatska delavska zveza. Ta se je med hrvatskim narodom močno uveljavil in je s svojega teritorija izril skoraj popolnoma vse druge delavske pokrete. Narodno vodstvo na Hrvaškem ga je v njegovih prizadevanjih močno podpiralo. HRS je tako postal odločilna hrvaška delavska organizacija in je celo na ozemljih izven Hrvaške začel ustanavljati svoje podružnice.

Mi smo v svojem glasilu že parkrat nakazali razvoj delavsko strokovnih pokretov v naši državi. Poudarjali smo, da je pri nas nemogoče kak edinstven centralistično usmerjen in urejan delavski pokret. Imamo v dr-

žavi troje narodnosti in treba je dosledno s tem graditi trojni delavski stan. Naloga sporazuma pa je, da usmeri in vodi delavsko stanovska gibanja posameznih narodov po enotnih vidikih in načelih za vso državo. Prepričani smo, da se bodo stvari v tem pravcu razvijale.

Med ZZD in Jugorasom smo že sodelovano uredili svoje medsebojne odnose. Dnevno srbsko časopisje je pred par meseci pisalo, da naj bi se na istih osnovah uredili tudi odnosi med Jugorasom in med HRSom. Opetovano smo že takrat opazovali razne poizkuse, kako to uresničiti. Razumljivo je, da so Hrvatje zaradi preteklosti zadnjih desetletij zelo nezaupljivi in da so zaradi sedanjega svojega položaja tudi precej nedostopni. V načelu pa vendar niso proti sodelovanju in proti sporazumu. Gotovo je zato, da bo čas doprinesel svoje in radi nujnosti stvari dosegel, da bo prišlo do sodelovanja med enotno slovensko, enotno hrvaško in enotno srbsko delavsko stanovsko organizacijo.

Kdor pričakuje, da se bodo delavsko organizacijske prilike pri nas razvijale drugače, more to pričakovati samo radi svoje nepoučenosti o razmerah doma in v svetu in morda radi svoje prevelike zavernosti v stare odmirajoče pokrete.

Velike skomine

Ko je Bog zapodil Adama in Evo iz raja, jima je povedal, da bosta morala poslej zaradi svojih grehov služiti svoj vsakdanji kruh v potu svojega obraza. V izgnanstvu sta se Adam in Eva gotovo večkrat spomnila na lepoto raja in na srečo, ki sta jo tam uživala. Brezdvomno sta si želela nazaj, sta hrepenela po izgubljeni sreči.

Toda prva stariša nista bila edina izgnanca. Za njima jih je prišlo še na stotine in stotisoče, ki so bili morda kdaj obsevani od solnčne sreče in veselja, pa so morali pozneje iz tega ali onega vzroka zapustiti svoja častna mesta, svoje lepe hiše, svoje mehke seže, bogato pogrnjene mize in se iz briljantno urejenih razmer uživeti v vlogo izgnanca. Tudi ti so hrepeneli nazaj. Skomine so se jim cedile po lepih zlatih časih. Kar so mogli so storili, da bi se priklopili nazaj do lepih vplivnih mest. Delali so se seveda tako, kakor da ni šlo zanje ampak le za uboge njihove varovance, podložnike, državljanke in narode. Presneto redek je bil vladar, ki takih skomin ni imel. Redki so bili tudi drugi, ki jih je čas izrinil iz kakih lepih položajev, da ne bi silili nazaj na nje.

Tako tudi naši »dobri prijatelji« iz nasprotnih taborov pod taktirko Jugoslovanske strok. zveze oziroma »Del. pravice« občutijo svoj sedanj položaj kakor nekako izgnanstvo. Kako tudi ne!

Bili so leta in leta lepo v bratskem objemu v znamenju kompromisarstva zbrani okrog istih miz in istih blagaj različnih delavskih ustanov ter so nemoteno delovali v njih po svoji milovolji. Bili so si med seboj kar dobri prijatelji. Za blagajno so ustvarili zanje značilno ravnotežje zlatega ključa. Ta je odpiral zanje, kadar so kaj hoteli, za nas seveda odprl ni. Na zunaj pa so se zaradi lepšega pred delavstvom med seboj kregali. Po časopisju in po shodih, sestankih in zborovanjih so se med seboj napadali, da so ljudem pravo sled za svojimi cilji mešali. Iz-

koriščanje oblasti in premoženja tako ni šlo po pravih potih. Delavstvo, ki je z narodom strnjeno, je moralo doživljati, da so ga tirali v razne proti narodne smeri, ga razdvajali med seboj ter so se pod plaščem lažnive svobodoljubnosti igrali z njim pravi nogobrci.

Delavstvo je bilo le žoga za igračkarnje, da so razni strokovničarji kakor kaki golmani uživali čast, plačo in aplavz.

To so bili lepi časi. Čeprav se nikoli več ne vrnejo, je zato razumljivo, da si tistim, ki so jih zase izkoriščali, po njih skomine delajo. Kar ne morejo preboleti, da marksizem ni več v delavskih ustanovah gospodar položaja.

Z njim pobraten krščanski socializem joka na ves glas. Tuhtajo in študirajo noč in dan, kako bi se vrnili nazaj na izgubljena mesta. Seveda tudi ti trdijo, da jim gre samo za delavstvo. Da bi mu radi pomagali, pa mu pomagati ne morejo! Pobirali so podpis, delali proteste, izrabljajo izredno težaven čas. Mislijo pač, da ta čas ne more brez njih srečno premineti. Uverjeni so, da bo nastala splošna polomija, če oni pri kakšni pametni stvari sodelovanja odrečejo. Tako kakor sami mislijo, pričakujejo, da mislijo tudi drugi. Zato pričakujejo, da jih bo ta sila rešila in postavila nazaj in da bodo tako zopet lahko svoje razdiralno in razkrojevalno delo podvojili. Toda zastoj čakajo. Šli so v penzijo in ne bodo nič več reaktivirani. Malo pa je važno, če penzionist odreka sodelovanje, posebno še, če njegov »gospodarski položaj ni ravno rožnat«. (DP št. 43). Tu tudi nič ne pomaga krivina nje z raznimi paragrafi, češ da sedaj ni vse prav. Posebno še to velja, če je bilo preje pod istimi paragrafi v enakih prilikah vse prav, ker je to zanje dobro bilo.

Vemo, »JSZ stopa na vodilno mesto« med zabavljače in nergače, zato se je že v preteklih par desetletjih kar dobro usposobila. Zabavljači in nergači pa za stvarno delo niso. Zato lah-

ko še tako milo zavijajo oči, pa jim nič pomagalo ne bo. Delavska skupnost je možna tudi brez njih. Še boljše je, če jih zraven ni. Vsako resno in pošteno delo bo šlo brez njih bolj gladko in hitro izpod rok. Tudi brez njih bo delavski stan v vzajemnosti in v pametnem sodelovanju z drugimi prav rešil svoje velike naloge. Vodilni JSZ in tistim, ki njenemu vodstvu hočejo slediti pa bodo ostale skomine in nič drugega.

Nove plače za tesarje

V smislu sklepa druge razprave med delojemalci in delodajalci tesarske stroke so se sestali pri Inspekciji dela zastopniki Združenja tesarskih mojstrov za dravsko banovino z zastopniki delavskih strokovnih organizacij (Jugoslovanske strokovne zveze, Narodne strokovne zveze in Zveze združenih delavcev) ter so določili sledečo novo tarifo za tesarsko stroko:

Vsa tesarska podjetja se razdele v tri razrede in sicer spadajo:

V I. razred podjetja v Ljubljani, Mariboru in Celju ter v kamniškem, kranjskem, laškem, ljubljanskem, radovljiškem in škofjeloškem srežu.

V II. razred kraji Dravograd, Gornji grad, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Ptuj, Slovenjgradec ter srezi mariborski desni in levi breg, brežiški, kočevski, krški, litijski, logaški in novo-meški. Vsi ostali srezi pa spadajo v

III. razred.

Nove mezde, ki stopijo v veljavo naknadno z 11. oktobrom 1940, so sledeče:

Za tesarje do 12 msc. prakse v III. razredu din 5.—, v II. razredu din 5.25 in v I. razredu din 6.25.

Za tesarje po 12. msc. prakse pa v III. razredu din 5.50, v II. din 5.75 in v prvem polovica din 7.25, ostala polovica din 7.75.

(Nadalj. na 2. str.)

K občnemu zboru ZFO

V nedeljo dopoldne je imela Zveza fantovskih odsekov svoj redni občni zbor v Frančiškanski dvorani v Ljubljani. Občni zbor ni bil samo obračun o delu v preteklosti, ampak tudi priprava za novo poslovno dobo, ki obeta biti najbolj živahna, odkar ta organizacija dela med slovensko mladino. Veliko dvorano so delegati napolnili v parterju, na galeriji pa so bili zbrani številni poslušalci.

Občnega zbora so se udeležili tudi številni zastopniki oblasti in sorodnih prijateljskih organizacij. ZZD sta na zborovanju zastopala tt. Pirih in Arčon. Tov. Pirih je občni zbor tudi še posebej pozdravil v imenu naše organizacije.

Predsednik Zveze dr. Žitko je podal lepo poročilo o razvoju organizacije v preteklem letu ter posebej omenil kako se Zveza pripravlja, da gre njen pokret vsporedno s časovnimi zahtevami ter kako je v ta namen ustvaril ožje sodelovanje z Zvezo združenih delavcev in s Kmečko zvezo. Ti dve organizaciji sta izrazito stanovsko usmerjeni ter postajata čim dalje bolj odločilni predstavnici dveh temeljnih stanov našega naroda. Važno je zato, da se vzgoja naše mladine vrši po načelih

Cerkve o stanovski družbi in da naša najboljša mladinska organizacija pri vzgoji svoje delo opira na praktične izkušnje stanovskih organizacij.

V zvezi s prijateljskimi organizacijami bo ZFO v nastopnem letu skušala izpopolniti svoj delavni program po načelu: »Neomajna zvestoba Bogu, domovini in kralju!« Za tekoče leto, za konec meseca junija in prve dni julija pripravlja Zveza velike mladinske slavnosti v Ljubljani, ki bodo brezdvomno preokale vse tovrstne dosežke naše prireditve. Poseben poudarek pa hoče organizacija dati svoji zvestobi domovini in kralju ob prevzemu vladarskih dolžnosti po našem kralju Petru II.

Kulturno nasprotni krogi ob razvoju ZFO z zavistjo opazujejo življenjsko silo te organizacije in nehoti spoznavajo, da vsi njihovi poizkusi, iztrgati mladino katoliški miselnosti in samostojni slovenski narodni zavednosti, ne bodo rodili pa njih zaželenih uspehov.

Zveza fantovskih odsekov stopa v novo poslovno dobo, v dobo velikega dela na široko in na globoko. Dolžnost vsega katoliškega življa pa je, da jo pri njenih prizadevanjih kar najboljše podpre.

Predsednik gradbene zveze JSZ je naš

IZJAVA

Podpisani Ogrin Franc, dosedanji predsednik gradbene in opekarske zveze JSZ, izjavljam, da sem bil po svoji vesti prisiljen, da sem po dolgih letih sodelovanja v vrstah Jugoslovanske strokovne zveze zapustil to organizacijo in s tem tudi od gradbenega in opekarskega delavstva zaupano mi funkcijo predsednika, ter vstopil v članstvo Zveze združenih delavcev.

Poštenemu delavstvu, ki mi je skozi vrsto let zaupalo funkcijo predsednika in čuvanje njegovih interesov, smatram, da sem to pojasnilo dolžan dati.

Delavcem nisem pripovedoval, da bi jih ne vznemirjal, sam pa sem z bolestjo opazoval, kako vodstvo JSZ hodi za delavstvo in za narod napačna in kriva pota. Opetovano sem opozarjal in prosil, naj drugače delajo, toda vse moje prošnje so bile zastonj. Bil sem jim pač preprost ročni delavec, katerega niso hoteli poslušati. Moja beseda in moja izkušnja niso veljala nič. Delavstvu, ki sem mu predsedoval, so na diktatorski način po uslužbenih organizacijah odredili njegovo zadržanje. Gradbeno in opekarsko delavstvo o svojih stvareh tako seveda ni moglo niti najmanj odločevati, ko o tem niti predsednik ni odločeval in čisto o različnih stvareh, ki so se tega delavstva tikale niti nisem bil obveščen. Tako resna in prava delavska organizacija ne sme in ne more delati.

Ne samo, da kot ročni delavec nisem bil upoštevan, čeprav sem bil funkcionar, tudi kot katoličan nisem mogel soglašati z razkrojevalnim delom

vodilnih oseb pri JSZ, ko so v nešteti primerih na slepo sledili in posnemali marksistično taktiko.

Kot strokovničar sem se prav posebno protivil, da so Jugoslovansko strokovno organizacijo tirali v politična udejstvovanja v nasprotju z zdravim narodno politiko. Spomnite se na komaj prošle čase, ko so v pisarni JSZ začeli izdajati posebno politično glasilo »Slovenska politika« s tako vsebino, da bi jo lahko izdajali tudi pravi boljševiki.

Posebno pa me je prizadelo to leto, ko so gradbeno delavstvo brez vsake potrebe ponovno tirali v stavko ter so na slepo sledili navodilom bivšega marksističnega razpuščenega Saveza gradbenarstva radnika Jugoslavije. Nisem mogel preboleti, da so pošteno gradbeno delavstvo tirali na taka usodna pota in da jih pri tem ni bilo prav nič strah pred bedo in revščino, v katero bi bilo gradbeno delavstvo gotovo zabredlo, če bi Zveza združenih delavcev po svoji gradbeni zvezi ne razbila načrtov marksistov.

Tako sem se moral končno odločiti, da kot Slovenec, kot katoličan in kot delavec spravim svoje ravnanje v soglasje s svojo vestjo in sem se odločil, da izstopim iz vrst Jugoslovanske strokovne zveze, položim tam funkcije in prestopim v Zvezo združenih delavcev. V vrstah te organizacije se bom poslej trudil, da bom pošteno služil gradbenim delavcem, dobri slovenski delavski strokovni organizaciji in plemeniti stvari.

Ljubljana, dne 22. X. 1940

Ogrin Fr. I. r.

Javna kuhinja Delavske zbornice

»Delavska pravica« je pred nekaj meseci prinesla grd napad na Javno kuhinjo v Delavski zbornici. Takrat je zaslužila, da bi jo kdo pošteno okrcal, pa žal manjka časa za take stvari. Stvarno življenje zahteva, da ne izgubljamo časa ob otročarijah, ki jih uganjajo naši nasprotniki in da svoje sile posvetimo bolj plodnim stvarim, kakor praznim preklarijam.

Uprava Javne kuhinje je imela lahko stališče pod prejšnjimi zasedbami. Življenje je bilo še dokaj urejeno, plače so bile prilagodene stvarnim izdatkom. Vendar ustanova ni mogla niti v teh časih sama sebe vzdrževati ter jo je za razne investicije v visokih odstotkih podpirala zbornica sama s svojimi sredstvi. Bilo je v kuhinji vsekakor

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Predstavniki delodajalcev so izrazili svojo pripravljenost za ureditev službenega razmerja v tesarski stroki s posebno kolektivno pogodbo ter se bodo najbrže že v kratkem začeli tozadevni razgovori.

premalo skrbnosti, natančnosti in vestnosti. Nič niso mislili na bodočnost. Rezerve so bile zato malenkostno neznatne.

Čas draginje je zato prinesel novemu vodstvu Javne kuhinje svoje skrbi. Treba je preurediti poslovanje, uveljaviti večjo kontrolo, pretehtati izdatke in jih uravnovesiti z dohodki. Treba je bilo zalogi skladišča in za zaloge ustvariti primernih rezerv v gotovini. To vse zato, da more ustanova nemoteno poslovati in da more vsem, ki se v njej preživljajo, nuditi hrano po zares konkurenčni ceni. Razen tega je draginja zahtevala tudi zvišanje plač uslužbenecem.

Posrečilo se je. Javna kuhinja je največje težave prebredla in ostala verjetno edina izmed vseh sličnih podjetij v Sloveniji, ki še do danes ni zvišala cene za prehrano svojih abonementov in slučajnostnih gostov. Pri vsem tem pa je ohranila glas solidne postrežbe in tako tudi iz dneva v dan raste število izdanih porcij. Razumljivo je tudi, da nizke cene v zbornični kuhinji odločilno vplivajo na cene po drugih gostinj-

skih obratih v Ljubljani. Javna kuhinja je tako važen regulator cen v teh obratih. Neposredno imajo tako od vseh največjo korist tisti delavci in nameščenci ter ostali gostje, ki so na hrani v zbornični kuhinji, posredno pa tudi gostje po drugih lokalih.

Sedanja zbornična uprava, ki v vsakem oziru napram prejšnji pomeni velik korak naprej, je tudi s skrbnim

vodstvom Javne kuhinje pokazala svojo razumevanje revnih slojev pa tudi svojo sposobnost. Mislimo, da je s svojim stvarnim delom najlepše odgovorila napadom v »Delavski pravici«, v »Jutru« in po raznih letakih.

Napadalci seveda ne bodo čutili potrebe, da storjeno krivico popravijo. To bi bilo preveč kavalirsko in preveč — krščansko.

Zvišanje najnižjih mezd za trgovske pomočnike in nameščence

Izšla je izredna izdaja »Službenega lista« z dne 17. oktobra, v katerem je objavljena odredba bana naše banovine g. dr. Marka Natlačena o minimalnih mezdah za trgovsko in ostalo višje pomožno osebje. Odredba je bila podpisana dne 16. t. m.

Odredba prinaša v primeri z doslej veljavno odredbo od 31. januarja 1939. predvsem povišanje minimalne mezde za trgovske pomočnike od 900 na 1150 din mesečno, nadalje za ostalo pomožno osebje od 1000 na 1300 din mesečne plače. Povišanje znaša torej za trgovske pomočnike 250 din ali 27.77%, za ostalo pomožno osebje pa 300 din ali 30%.

Nadalje je zvišana denarna vrednost hrane od 240 na 360 din mesečno, dočim je denarna vrednost stanovanja ostala neizpremenjena na 60 din mesečno.

Nadalje je izpremenjena v primeri s prejšnjo odredbo tudi določba o praktičantski dobi. Poprejšnji odredbi je bila zanje veljavna doba samo 3 mesece prakticiranja, po novem pa je ta doba podaljšana na 6 mesecev.

Končno je razlika v primeri s prejšnjo odredbo še v tem, da je prejšnja odredba stopila v veljavo z dne objave torej z 31. januarjem, sedaj pa stopi v veljavo šele 15. dan po objavi, torej 1. novembra 1940.

V ostalem je besedilo nove odredbe naslednje:

Člen 1. Določbe te odredbe veljajo za vsa industrijska, obrtna, trgovinska, prometna, rudarska, gozdna, bančna, zavarovalna in tem podobna podjetja kakor tudi za gradbene in elektro-tehnične obrate.

Za pomožno osebje državnih podjetij kakor tudi za pomožno osebje podjetij samoupravnih teles, čigar službeno razmerje je urejeno s statutom, ne veljajo določbe te odredbe.

Člen 2. Ta odredba določa minimalne mezde za pomožno osebje, ki je zaposleno v podjetjih in obratih iz čl. 1.

te odredbe in opravlja pretežno trgovske ali višje netrgovske službe ali pisarniške posle in ki mu je ta redna zaposlitev glavni poklic.

Izveti so učenci (vajenci), volonterji, praktikanti, pomožno osebje, ki še ni staro 18 let, in pomožno osebje, ki se mu samo izjemoma poveri opravljanje trgovskih ali višjih netrgovskih ali pisarniških služb, ali ki opravlja pretežno podrejene nosle.

Glede vajencev veljajo določila § 267. zakona o obratih.

Za volonterja v smislu te odredbe velja pomožna oseba iz čl. 2., odst. 1 te odredbe, ki je zaposlena prvenstveno in pretežno radi lastne koristi, t. j. radi izužitve.

Za praktikanta v smislu te odredbe velja v času prvih šestih mesecev službe pomožna oseba iz čl. 2., odst. 1 te odredbe, ke je zaposlena radi svoje strokovne izpopolnitve in priprave za nadaljnje službovanje pri dotičnem delodajalcu. V rok šestih mesecev se vsteva služba pri istem ali podobnem poslu na drugem službenem mestu.

Pomožno osebje iz čl. 2., odst. 2 te odredbe, razen učencev in volonterjev, mora dobaviti minimalno mezdo, kakršna je določena za nekvalificirane delavce ustrezajoče stroke.

Člen 3. Minimalna mezda znaša za trgovske pomočnike 1150 din mesečne plače, za ostalo pomožno osebje iz čl. 2., odst. 1 pa 1300 din mesečne plače.

Člen 4. Če opravlja pomožno osebje iz člena 2., odst. 1 te odredbe službo preko zakonitega delovnega časa, se minimalna mezda zviša sorazmerno s številom opravljenih nadur in za 50% ni pribitek za nadure.

Člen 5. Pri preračunavanju službenih prejemkov v naravi se zaračuna vrednost hrane z din 360 mesečno, vrednost stanovanja pa z din 60 mesečno.

Člen 6. Ta odredba stopi v veljavo petnajsti dan po objavi v »Službenem listu kraljevske banske uprave dravskih banovine«.

Okrog minimalne mezde

so v več slučajih, kakor so nas obvestile isto napravile.

Mislimo, da bi ob takem položaju, kakor ga tu rišemo, mogli storiti isto tudi ostali pokreti. Če bi bili zares delavsko usmerjeni in bi pred vsem gledali na varstvo delavskih koristi, bi bili to tudi naredili. Neupravičenemu prizadevanju podjetnikov bi morali nasproti postaviti svoje upravičene zahteve. Obveščeni pa smo, da tega niso naredili. Mislijo, da je že vse narejeno, če tu in tam malo pozabljajo in če v časopis spustijo mimogrede tri ali štiri vrstice o tem pritisku delodajalcev. Seveda, če enkrat trdijo, da so minimalne mezde sploh nepotrebne ali celo škodljive, kakor so to delali doslej, potem seveda tudi za povišanje minimalnih mezd delati ne morejo. Tudi povišane minimalne mezde bi bile po njihovem nauku škodljive. Kako naj potem zanje delajo?!

Naj drugi delajo, kar hočejo, mi bomo hodili svojo ravno pot — pokretu v čast in vsemu delavstvu v korist. Mi se bomo proti interesom kapitala še naprej prizadevali za boljše plačo delavstvu, pa naj to dosežemo s kolektivnimi pogodbami, s predpisanimi tarifnimi lestvicami ali min. mezdami.

Zaradi četrt litra olja je bil pred belgrajskim sodiščem obsojen na 20.000 din denarne kazni in en mesec zapora poslovodja že tretje podružnice tvrdke Julija Meinla. Mož je odklonil neki stranki zahtevano četrtinko olja, češ da stranka ne kupi nič drugega razen olja.

Naša borba - naša rast

Iz centrale

»SLOVENSKI DELAVEC«

Članstvo ZZZD plačuje »Slovenskega delavca« obnem s članarino. Odbori imajo strog nalog, da morajo za vsak pretekli mesec najkasneje do 10. naslednjega meseca poslati centrali statistiko članstva, obračun in pobrano članarino. Opozarjamo na to vse članstvo. Kdor ne bo imel za pretekli mesec članarine plačane, ali če podružnica ne bo v določenem času poslala obračuna in članarine, uprava »Slovenskega delavca« s članarino zaostalih članov in članstvu z obračuni zaostalih podružnic »Slovenskega delavca« ne bo pošiljala, dokler ti obračuni ne prispejo v centralo in dokler članarina za pretekli mesec ne bo plačana.

KANDIDATI ZA SOCIALNO ŠOLO KA

Prijavite takoj centrali imena kandidatov za soc. šolo KA, kakor smo to zaprosili v zadnjih dveh okrožnicah. Posebej opozarjamo, da morejo biti sprejeti tudi delavci, ki še niso odslužili vojaškega roka, torej fantje okrog 18 let.

POROČILA O AKCIJAH

Naše podružnice imajo zadnje čase prav gotovo rekordno število v mezdni gibanjih. Prosimo podružnice, da nam o vsaki započeti akciji, o njenem nadaljevanju in njenem izidu sproti poročajo. ZZZD v stvarnih prizadevanjih za izboljšanje delavstva danes brezdvomno nosi prvenstvo daleč pred vsemi drugimi in rabimo ta točna poročila za svoje statistike.

PODPRITE ZFO!

Zveza fantovskih odsekov je organizacijsko najboljša izpeljana slovenska mladinska vzgojna in telovadna organizacija. ZZZD kot stanovski pokret ima po sporazumu z njo odločilen vpliv na stanovsko vzgojo mladih delavcev, včlanjenih v tej organizaciji. Dolžnost nas vseh je zato, da ZFO podpiramo pri vseh njenih prizadevanjih, da pristopamo v njeno članstvo, se udeležujemo njenih sestankov in zborovanj, pa tudi drugih prireditev. Slovenska delavska mladina naj se torej včleni v vrste ZFO!

Murska Sobota

Pri nas so še zmeraj predmet razpravljanj in debat nove minimalne mezde. Nekaterim gospodom se zdijo zelo visoke, češ da si jih naši delavci ne zaslužijo.

Prejšnji teden se je gospod, ki se pač včasih rad imenuje prijatelj delavcev, razgovarjal z našim članom in pogovor je tudi nanasel na zadnjo uredbo o minimalnih mezdah. Ta gospod je prišel do zaključka, da je 5 din na uro za naše gradbene delavce kar preveč, da si tega pač ne zaslužijo, češ da jih večina ima lastno stanovanje in jim hrane ni treba kupiti, ker jo imajo pri svojih in zato lahko delajo za nižjo plačo. Če bomo zahtevali, da se izplačujejo minimalne mezde, smo po njegovem mnenju že celi komunisti. Čudimo se pa, da se je ta gospod s 3 tisočaki mesečnih dohodkov upal tarnati in jadicovati, da ne more izhajati, pa ima lastno stanovanje in še nekaj postranskih dohodkov. Kako potem mora izhajati s 1200 din družina delavca v tej draginji?! Priporočali bi mu, naj bi vsaj en mesec poskusil, kako živijo naši delavci in kake so njihove plače, pa bi bil gotovo drugačnega mišljenja.

Vse člane gradbenega odseka prosimo, da dvignejo legitimacije v pisarni podružnice med uradnimi urami, kateri še istih niso prejeli in, da plačajo zaostalo članarino.

Celje

Zveza Združenih delavcev je priborila čevljarjskim pomočnikom v Celju in celjskem okraju kolektivno pogodbo. Res da je bilo treba potrpljenja, ker dosedaj v Celju čevljarjska podjetja sploh niso bila vabljeni za sklenitev kolektivne pogodbe.

Patentirani voditelji raznih delavskih organizacij niso imeli zato nikdar časa in volje, ko so imeli monopol na delavstvo. Morala je priti ZZZD, da je povedla najprej čevljarjske pomočnike v strumno organizacijo, nato pa položila pred delodajalce zahtevo po sklenitvi kolektivne pogodbe in mezdne tarife. Ne rečemo, da je uspel 100%, vendar smo priborili to, kar je bila želja vseh prizadetih pomočnikov.

S tem delom je naša skupina zopet dokazala svojo dinamično silo, za katero žanje tudi priznanje med delavstvom. Saj ni minil še niti en mesec od našega občnega zbora, pa smo vpisali že nad 60 novih članov in zaključili dva mezdna sporazuma in eno kolektivno pogodbo. Delavci dnevno pristopajo v našo skupino in skoro ne mine dan, da se ne bi vpisalo par

novih članov. To dejstvo je najboljši porok, da je naše delo na pravem potu, da je ZZZD danes dobro poznana in upoštevana v našem javnem življenju ter se ji ni treba več ozirati na onemoglo jezo njenih nasprotnikov, ki so razbiti na razne frakcije, katere druga drugi kopljejo grob.

Tovariši, le tako naprej po začrtani poti in zmaga bo naša!

*

Krojaški pomočniki stavkajo. Po neuspelih dveh poravnalnih razpravah, ki so se vršile na mestnem poglavarstvu v Celju, so krojaški pomočniki stopili v stavko.

Priznamo, da so delodajalci trdovratno odklanjali zahteve pomočnikov, posebno pa predlog kolektivne pogodbe, glede mezde pa si stojijo nasproti zahteve pomočnikov 30%, ponudba delodajalcev 10%. Ne moremo pa razumeti zastopnika centrale oblačilnih delavcev, ki je odklonil prekinitvev in nadaljevanje druge poravnalne razprave, za kar je bila podana možnost. Zopet se vidi, da je nekaterim, in to ne krojaškim pomočnikom, več do tega, da uprizorijo stavko, kot pa, da se pogajajo do skrajnih možnosti za sporazum. O poteku te stavke bomo še poročali. Krojaške pomočnike izven Celja opozarjamo, da do končane stavke ne iščejo dela v Celju.

Ziri

Dne 27. oktobra, to je v nedeljo, priredi naša organizacija v Prosvetnem domu v Zireh tombolo z lepimi dobitki. Po tomboli pa bomo predvajali film »Združeni delavci v vrste stopimov«.

Vse delavce vabimo, ker je čisti dobiček namenjen za zimsko pomoč brezposelnim delavcem.

Ljutomer

VABILO NA

ustanovni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 27. okt. 1940, ob 9. uri dopoldne v dvorani Viničarskega doma v Ljutomeru. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora, 2. Govor zastopnika centrale tov. Rozmana Petra iz Maribora, 3. Odobritev pravil, 4. Volitev odbora in nadzorstva, 5. Predlogi in slučajnosti.

Tovariši delavci. Ustanavljamo si svojo strokovno organizacijo, da zatremo krivico in si priborimo pravico, ki nam jo kapitalizem krađa. Hočemo zvišanje plač, znižanje cen življenjskih potrebščin, izvajanje delavske zakonodaje, ureditev plač za poljedelsko delavstvo, ureditev službenega razmerja mestnega delavstva, izvajanje kolektivne pogodbe za stavbince, ureditev službenih pogojev v rudarskih revirjih in na regulaciji Mure, izvajanje minimalnih mezd v naših usnjarnah in drugih obratih, zakonito socialno zavarovanje za poljedelsko delavstvo. Ker smo neorganizirani, se nas izrablja, kakor na polju, tako v rudniku ali tovarni, tako na ulici, stavbinca na stavbi, delavca na Muri. Vse te krivice se bodo popravile, ako bomo povezani v svoji delavski organizaciji kot en moč, ter bomo od delodajalcev zahtevali legalnim potom, da nam za storjeno delo dajo pošteno plačilo za človeka dostojno življenje. Zato vsi delavci dne 27. oktobra na naš občni zbor, in vsi do zadnjega v organizacijo.

Delu slava, delu čast in plačilo.

Bohinjska Bistrica

V nedeljo ob 11. uri dopoldne se je vršil redni občni zbor naše podružnice. Udeležilo se ga je lepo število članstva. Občni zbor je vodil predsednik tov. Ravnik Janko. Iz poročil odborikov smo razvideli živahno delo podružnice v preteklem poslovnem letu. Izvršene so bile mnoge intervencije za članstvo, tako za različne podpore kakor za napredovanja v službah, za draginjske doklade itd. Po poročilih domačih funkcionarjev je podal svoje poročilo zastopnik centrale tovariš Maks Jan, ki je navzočim, ki so povečini gozdni delavci, zaposleni v gozdovih »Verskega zaklada«, razložil veliko delo ZZZD za izboljšanje položaja gozdnega delavstva.

Občni zbor je soglasno sklenil predlagati centrali, da se v nedeljo 3. novembra ob 9. uri vrši v Prosvetnem domu v Bohinjski Bistrici anketa za izboljšanje položaja gozdnega delavstva. Na anketo naj se povabijo vse strokovne organizacije, na katerih področju so ti delavci zaposleni. Centrala si je ta predlog že osvojila.

Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen z nekaterimi izpremembami dosedanja odbor. Predsednik: Ravnik Janko, tajnik: Burja Miha, blagajnik: Andolšek Martin. V ostalem odboru pa so funkcije razdeljene po strokah, tako da dobe po eno mesto: ribiči, uslužbenci KDE, kovi-

narji in gozdni delavci.

Novi odbor prosi članstvo, da se zave- da svojih dolžnosti in da v redu plačuje svoje mesečne prispevke, da bo mogla tudi podružnica izvrševati svoje obveznosti do centrale.

Preska

Vnaši dolini se vsako leto mnogo zida, delajo hiše, povečini vile in razni delavci veliko n. pr., samo da ni treba plačevati stanovanja po 250 din za sobo in kuhinjo, ker so cenejša stanovanja samo v starih mokrih hišah.

Kljub temu, da smo v III. razredu, je mleko pri nas že po 2 din, krompir po 2 din, seveda, če greš v hribe ponj je cenejšje. Kako bo gradbeni delavec letošnje zimo prestal, je veliko vprašanje, ker jih je nekaj že sedaj brezposelnih, največ zaradi tega, ker tujece dela pri nas. Krivo je pa tudi šušmarstvo, ki je zelo razvito, vsled predragih mojstrov, ki bi delavca gonili najrajši zastonj, sami pa žanjejo dobičke, ter kar je še najhujše, dva zidarska mojstra niti ne prijavita vseh svojih delavcev OUZD. Tako so pri nas služaji, ko delavci to ugotovijo šele jeseni, ko je delo končano, čeprav so delali od velike noči. O procentnih urah pa še govora ni vsled nezavednosti mojstrovih petoliznikov.

Seveda borza dela ne bo imela opravka veliko pri nas, kdor ni delal prijavljen 8 mesecev, nima članstva, čeprav je delal od marca. Kdaj bomo vendar dosegli, da ne bodo zidarski mojstri vsakemu dajali firme za visoke procente!

Sevnica

Naša organizacija vodi trenutno dve večji mezdni gibanji.

Pri podjetju Winkle zaposleno delavstvo, je brez dvoma bilo plačano z ozirom na značaj obrata dosti premalo. Naša organizacija je zato že 4. t. m. predložila podjetju zahteve za zvišanje mezd in so se takoj pričela tudi pogajanja, ki pa so bila prekinjena. Vršila se je zato v ponedeljek 14. t. m. prva poravnalna razprava, ki pa tudi ni za enkrat prinesla kakšnih bistvenih koristi, ker je bila tudi ta prekinjena in se bo zato čez 14 dni vršila še druga razprava. Podjetje se je obvezalo, da bo plačalo v vsakem primeru zvišanje mezd od 1. oktobra dalje, tako, da je delavstvo v tem oziru popolnoma zaščiteno. Podjetje se seveda na vsak način brani dati delavstvu ono, kar mu z ozirom na velikanski porast draginje po vseh pravicah pripada, saj je Sevnica kraj, ki je med prvimi glede draginje in je tako tudi uvrščena v drugi draginjski razred.

Tudi delavstvo na »Parni žagi Sevnica« je podjetju predložilo svoje zahteve. Delavstvo je tukaj zlasti prizadeto, ker ni stalno zaposleno in tako nehotne predstavljajo nekakšne sezonske delavce. Podjetnik je priznal, da so zahteve delavcev v današnjem času pravične, izgovarja pa se, da je podjetje tudi prizadeto, ker ni pravega izvoza itd. Predloge delavstva je vzel na znanje in se bodo tako v par dneh vršila pogajanja z zastopniki delavstva oz. obratnimi zaupniki. Delavstvo pač razume, da položaja ni tak kot bi bilo želeli, vendar pa naj tudi podjetje razume, da so pri tem vedno in povsod prizadeti najbolj revni sloji t. j. delavci.

Upamo, da se bodo v obeh primerih končala zadovoljivo in uspešno. Priporočamo članstvu, naj se drži disciplinirano, da se bo tako dokazala naša organizacijska moč. Ob priliki končnih pogajanj t. j. čez 14 dni, pa bomo sklicali članski sestanek, na katerem bomo članstvo informirali o vseh podrobnostih o uspehih in drugih akcijah organizacije ZZZD v Sevnici.

Laško

Preteklo nedeljo se je vršil v dvorani Prosvetnega društva precej dobro obiskan članski sestanek. Da pa ni bilo še večje udeležbe, je krivo dejstvo, ker so bili mnogi zaposleni. Sestanek nam je dokazal, da se delavstvo živo zanima za delo organizacije. Bil je navzoč tudi delegat centrale, ki nas je informiral o dosedanjem velikem delu ZZZD za dobrobit slovenskega delavstva. Videli smo, da je tudi uveljavljanje nove minimalne mezde v veliki meri bila plod prizadevanj centrale ZZZD.

Delo pa se nadaljuje tudi na drugih strokovnih poljih z vso intenzivnostjo in si organizacija zlasti prizadeva spraviti v sklad vprašanje prehrane revnega delavstva. V tem smislu je bilo storjenih že mnogo korakov in prepričani smo, da bo centrala to prevažno akcijo uspešno nadaljevala.

Delavstvo v tukajšnjih tekstilnih tovarnah je še vedno zaposleno v polnem številu, kar tudi želimo da bi tudi za naprej ostalo. Seveda pa se vprašanje plač

ne strinja z velikanskim dvigom cen življenjskim potrebščinam. Zato je bilo sklenjeno, da tudi pri nas pokrenemo akcijo za zvišanje delavskih prejemkov. V kratkem času bo tako organizacija sestavila realen predlog za zvišanje mezd, ter ga predložila podjetju v svrhu pogajanj in uresničenja.

Da nismo ravno zaspani, dokazuje dejstvo, da sedaj pridno študiramo igro »Pri kapelici«, katera se bo igrala dne 10. novembra ob 3 uri popoldne v dvorani župnišča. Sklenjeno je bilo na tem sestanku, da se ob tej priliki priredi tudi dopoldanski socialni tečaj, kateri naj bi trajal dobri dve uri. Na ta tečaj se bo vabilo vse delavstvo, brez razlike. O tem in o podrobnem programu, pa bomo naše članstvo še podrobno in pravočasno informirali.

Gorje pri Bledu

V zadnjem času je bila na vseh delavskih vlakih velika gneča. Zlasti se je ta naval opazil pri popoldanskem vlaku, ki odhaja iz Jesenic proti Bistrici Boh. jez. Delavci so morali dostikrat stati kar na stopnicah, kar nasprotuje celo železniškim varnostnim predpisom. Včasih pa so se zbrali sprevedniki in so jih stlačili še v paketni voz.

Naša podružnica se je obrnila na svojo centralo, da ona na pristojnih mestih orgira za ureditev neznosnih razmer. Uspeh smo te dni že opazili — vsi delavski vlaki so dobili po dva voza več. Podružnica se v imenu delavstva centrali za njeno uspešno intervencijo najlepše zahvaljuje.

Šenčur pri Kranju

NOVA POSTOJANKA ZZZD.

Naša prelepa Šenčurska fara postaja od dne do dne vedno bolj delavska. To je vzrok vedno večja naselitev industrij v Kranju. Imamo največ tekstilnih delavcev, za tem so gradbeni in ostali so porazdeljeni v razne stroke. Toda vse to delavstvo je bilo dozdaj takorekoč še neorganizirano. Nekaj malenkostnega jih je bilo v organizacijah, pri katerih so pa uvideli, da so njih voditelji iskali samega sebe, delavstvo pa varali; bili so velikokrat zapeljani, radi tega je delavstvo nezaupno gledalo v svoje strokovne organizacije in so jih polagoma opuščali.

Vstala je nova katoliška organizacija Zveza združenih delavcev. Všeč nam je bil njen program. Zbralo se nas je nekaj delavcev, da snujemo pripravljalni odbor. Zavedali smo se, da bo z organiziranjem delavstva šlo od početka težko, toda navdajal nas je pogum, da se borimo za organizacijo, ki je zrastle na katoliških temeljih. To započeto delo je rodilo že uspeh, ki smo ga lahko veselili. Organizirali smo toliko delavstva, da bomo ustanovili svojo podružnico. Zato sklicujemo v nedeljo 27. oktobra 1940 ob 3. uri popoldne v Prosvetnem domu ustanovni občni zbor, kar je dolžnost vsakega člana, da se ga udeleži.

Delavci! Delavke!

Vsi prijatelji našega pokreta, ki ste vabljeni in morda še niste organizirani, pridite! Ker bomo skupno poudarili, da gremo neusmiljeno v borbo, za pravice, ki nam pripadajo. Kdor je proti, pljuje v svojo lastno skledo. Začnimo že enkrat misliti s svojimi možgani. Organizacija je orožje, ki bo zadala smrtni udarec nenasitnemu kapitalu.

Torej: Nasvidenje!

Pripravljalni odbor ZZZD v Šenčurju.

Kresnice

Naša podružnica bo v kratkem polagala obračun svojega dela, ki je v teh hudih časih tako silno težko. Delavstvo gleda preplašeno iz dneva v dan v oči naši bodočnosti in zato rabi močno organizacijo, ki ga vodi v borbo za svoje pravice.

Da našo podružnico prenovimo in učvrstimo, sklicujemo v nedeljo 27. oktobra ob 2. uri popoldne občni zbor pri Valentinu Lovšetu v Ribčah, na katerega pride tudi zastopnik centrale in zato vabimo vse naše člane in prijatelje, da se občnega zbora polnoštevilno in točno udeležijo.

Dolenja vas

Neznosna draginja in slabo plačane delavske mezde v podjetju »K. A. Auersperga« so nas primorale, da smo tudi mi postavili zahtevo za zvišanje delavskih plač. Tako so se v petek 11. t. m. vršila precej dolga pogajanja v prostorih podjetja, ki so pa končno le privedla do sprejemljivega zaključka. Centralo je zastopal tov. Milharčič, ki je zastopnikom podjetja vsestransko dokazal, da so delavci popolnoma upravičeni do tega zvišanja. Delavstvo je bilo prikrašeno tudi s tem, ko je žaga v Jelendolu počivala vsled pokvare stroja cel mesec. Delavcem bo tako 20% povišanje mezd, ki se je doseglo, vsaj nekoliko pripomoglo do izboljšanja — zlasti prehrane.

Izkazalo se je, da se je nekakšno nezaupanje, ki je zadnji čas vladalo med nami (Nadaljev. na 4. str.!).

Zanimivo stališče

V »Delavski politiki« z dne 9. okt. t. l. se hoče oprati in to na račun ostalih strokovnih organizacij o stališču, katerega je zavzel pri zadnjih pogajanjih pri TPD zastopnik Zveze rudarjev Jugoslavije. Hoče namreč še precej dober uspeh, katerega so izvajale ZZZ, JSZ in NSZ omalovaževati in prikazati, da je prišlo do poslabšanja čl. 26 kolekt. pogodbe, zaradi tega, ker nismo upoštevali predlogov zastopnika ZRJ, ki se je ogreval za doklade na bruto zaslužek. To demagogijo bodo znali rudarji sami obsoditi... Mislimo pa, da je edino socialno pravično bil dosežen uspeh v tem, da so se dvignile nižje kategorije do 21 odstotkov, in da smo dvignili temeljno mezdno, ki bo sedaj podlaga pri nadaljnjih eventualnih pogajanjih, če se bodo cene življenjskim potrebščinam še dvigale. S tem se je v prvi vrsti pomagalo najnižjim na gosp. dnini. Pridobili so pa tudi akordanti na akordne postavke.

Mi se dobro zavedamo, da nismo dosegli stoddostotno vsega, kar se je zahtevalo. Toda pri taki neenotnosti kot jo je ustvarjal zastopnik ZRJ ni to nič čudnega, saj je igral čisto svojsvetno vlogo, o kateri se da mnogo misliti.

Sicer se pa tako z vsakim dnem bolj bližamo novi ureditvi družabnega reda, v katerem bo skupna povezanost delavskega stanu potom svojih korporacij urejevala vsa nesoglasja in v katerem bodo take demagogije izključene in nemogoče.

(Nadaljev. s 3. str.)

šimi člani do centrale izpreobrnilo ravno v nasprotno. Člane pozivamo, da zaupanje centrale tudi vračajo z še večjim zaupanjem in naj tako svoje članske dolžnosti izpolnijo vsaj s tem, da vedno v redu plačujejo članarino. Zavedati se moramo, da ima centrala tudi veliko stroškov in da je bila z draginjo zelo prizadeta. Pristopimo vsi k delu za rast naše organizacije in prepričajmo vsakega, da je le v organizaciji moč za doseg delavskih koristi.

Okrožje Kranj

Mezdno gibanje v tovarni »Prešern«

Delavstvo v tovarni »Prešern« v Kranju se je že dalj časa pripravljalo, da na ta ali oni način zadobi zvišanje svojih mnogih premajhnih plač. Ker pa so bile razmere v podjetju, kakor je g. Prešern sam izjavil, bolj »po domače«, je nepoučeno delavstvo tudi kar bolj »po domače« zahtevalo zvišanje svojih prejemkov. V dobri veri, da ravna prav in v zavesti svoje pravice je delavstvo dne 21. t. m. zjutraj prenehalo z delom. Podjetnik je zadevo smatral za stavko.

Isti dan popoldne so se delavci vsi kompaktno organizirali v ZZZ. Prva naloga organizacije je bila, da spravi delavsko borbo v zakoniti okvir. Tako se je po posredovanju organizacije zgodilo, da so delavci v torek 22. t. m. spet pričeli z delom. Podjetnik pa je ob tej priliki pozabil na »domačnost« v podjetju in je dva delavca odpustil. Odpustov ni preklinal niti na intervencijo zastopnika centrale tov. Jana in tov. Benedika.

Delavstvo je na svojem sestanku dne 22. t. m. slovesno izjavilo, da se bo borilo »vsi za enega, eden za vse«. Delavstvo zahteva ponovno zaposlitev tov. Ilija in Govekarja ter s kolektivno pogodbo urejene razmere.

Vuhred

Naša podružnica je imela preteklo nedeljo članski sestanek, ki je bil zelo lep obisk in dokazal, da se naše delavstvo v Dravski dolini probuja in uvideva, da je le v skupnosti moč.

Delavstvo je sprejelo poročilo zastopnika centrale tov. Pintariča iz Maribora z velikim odobravanjem. Orisal nam je položaj delavstva, delo ZZZ za zboljšanje tega položaja in kako je za delavca potrebna stanovska zavest, discipliniranost in borbenost.

Imamo sicer tudi pri nas še nekaj takih, ki pravijo, da jim organizacije ni treba in da če bodo dobili drugi, da bodo zboljšanja deležni tudi oni. Ne vedo, da so pravzaprav svoji lastni sovražniki in pomagajo s tem podjetnikom pritiskati mezdne navzdol, vendar ne bomo odnehali in vse delavce organizirali v naši ZZZ. Le na ta način bomo kot stan upoštevani s strani drugih stanov, predvsem pa želimo biti v dobrih odnosih z onim stanom, s katerim smo najbolj povezani, t. j. kmečki stan. Zato bi bilo zaželeno, da zastopniki kmečkega stanu v krajevni Kmečki zvezi to uvidijo in z nami primerno sodelujejo. Apeliramo tudi še na merodajne činitelje, da se malo bolj potrudijo pri nakazovanju podpor družinam vojaških vpoklicancev, da bo to izplačevanje šlo malo bolj urno izpod rok.

Iz pokreta gradbenega delavstva

Strokovna zveza gradbenega delavstva ZZZ v Ljubljani stoji budno na straži za zaščito interesov svojega članstva. Naše delavstvo in slovenska javnost sploh so imeli večkrat priliko spoznati veliki in koristni pomen naše zveze. Saj so bile v letošnjem letu mezdne akcije gradbenega delavstva večkrat na dnevnem redu in je odbor zveze takorekoč permanentno zasedal. Saj ni minil teden, da ne bi nastale med masami gradbenega delavstva novi momenti.

Priznati pa je treba, da je gradbeno delavstvo v Sloveniji najmočnejši delavski kader ter da je to delavstvo najbolj izpostavljeno krizi, najbolj prizadeto pri brezposelnosti in najbolj podvrženo raznim tujim vplivom. Zato si je ZZZ prevzela naloge, da temu delavstvu brezpogojno pomaga do koščka boljšega kruha.

Da so stiki med vodstvom zveze in članstvom čim bolj tesni, sklicuje zveza pogoste seje, na katerih odborniki in delavski zaupniki poročajo o položaju na terenu ter predlagajo ukrepe, ki so za zaščito delavčevih interesov potrebni. Tako zbira podatke o kršitvi zakonskih predpisov pri raznih podjetjih ter te prestopke prijavlja zvezi, katera potem pri dotičnem podjetniku intervenira, da se te kršitve odpravijo. Žal, da je teh kršitev premnogo. Nekateri stavbeniki nikakor nočejo razumeti, da veljajo zakoni tudi za delodajalca in ne samo za delavca.

Da se naša zveza stalno širi in pridobiva na uplivu in ugledu, dokazuje dejstvo, da so naše vrste vedno močnejše.

Kranj dobi poslopje Borze dela

Javna borza dela v Ljubljani je v zadnjih letih uspešno podpirala graditev Delavskih domov po večjih središčih Slovenije. S tem je bila v precejšnji meri razbremenjena centrala v Ljubljani, še bolj pa je bilo ustrezno delavstvu. Tako so bili zgrajeni Delavski domovi v Mariboru, Celju in Murski Soboti. S podporo Javne borze dela je bila zgrajena tudi stanovanjska hiša v Hrastniku, prav tako pa je Borza dela dala potrebna posojila za graditev delavskih hišic v Celju in Mariboru. Za zgradbo Delavskega doma v Kranju je dala Borza dela podporo, odobreno pa je tudi že posojilo za graditev Delavskega doma na Jesenicah.

Gorenjska, ki ima res precej tekstilne industrije, je upravičeno pogrešala v zadnjih letih podružnico Javne borze dela kje na Gorenjskem. Po prizadevanju šefa Borze dela v Ljubljani g. Josipa Vončina je padla odločitev, naj se zgradi podružnica Javne borze dela v Kranju, ki je na Gorenjskem danes že največje središče industrije. Kranjska občina je prizadevanjem Borze dela bila naklonjena in je borzi dala lepo stavbišče za podružnico. Za podružnico določeno stavbišče leži na levem bregu Save pod sejmiščem v Kranju in ob banovinski cesti, ki vodi v Smlednik. Parcela je proti severu zavarovana in ne leži daleč od kolodvora in od ekspoziture OUZD. Posebno ugodno pa bo to, da je prav bliju glavnih kranjskih industrij.

Načrte za podružnico Javne borze dela v Kranju je izdelal inž. Platnar Josip. Podružnica bo 27 in pol metra dolga in dobrih 11 metrov široko poslopje. Stavba sama bo enonadstropna z visokim pritličjem in spretno izkoriščenimi kletnimi prostori. Ker bo stavba stala nekoliko na bregu, bodo kletni prostori na južno stran prav za prav pritlični. Tu bo v južni polovici stavba stala na stebrih, tako da bosta nastali odprti pokriti veži. Na eni strani bo dohod za moške, na drugi strani za ženske. Odtod bo vhod skozi vetrnike na posebni stopnišči, ki bosta vodila v visoko pritličje. V visokem pritličju bo na eno stran v smeri proti jugu velika čakalnica za moške. V sredi stavbe bo med obojema čakalnicama poslovalnica, na severni strani pa bodo pisarniški prostori kakor šefova soba, arhiv, dalje garderoba itd. V prvem nadstropju, ki bo dostopno po enem samem stopnišču, pa bosta dve stanovanji, od katerih bo vsako imelo dve sobi s kuhinjo, sobo za služkinjo, kopalnico in druge pritlikline. V prvem nadstropju bo tudi še eno samsko stanovanje s kopalnico. Kletni prostori na severni strani stavbe pa bodo izkoriščeni za kotlarno, za pralnico in

Kočevje

Stalno naraščajoča draginja je tudi nas pri »Tekstilani« prisilila, da začnemo ponovno mezdno gibanje.

V torek so se vršili v Ljubljani tozadnji razgovori med zastopniki podjetja, ravnateljem Zadr. banke g. dr. Slokarjem in prokuristom naše tovarne g. Sartorijem ter zastopniki strokovnih organizacij. Naši delodajalci so pokazali hvalevredno razumevanje za težnje delavstva in našim željam v polni meri ugodili.

Na širši odborovi seji, katera se je vršila v soboto dne 19. t. m. smo imeli priliko videti ter v naši vrsti pozdraviti starega borca za interese gradbenega delavstva, bivšega predsednika gradbene zveze JSZ tov. Ogrina Franceta.

Med navzočimi smo opazili tudi tov. Plankota in smo tako ugotovili, da je s tem gradbeno delavstvo kompaktno organizirano pri ZZZ. Marksistična zveza je razpuščena, JSZ je brez predsednika in menda brez članstva, tako da danes obstoja in deluje samo naša zveza. Zato se v polni meri zavedamo odgovornosti, katero imamo napram delavstvu in narodu in bomo zato napeli vse svoje sile in dali vse svoje moči, da to naše poslanstvo čim uspešneje vršimo.

Mezdnih akcij med gradbenim delavstvom verjetno da letos več ne bo. Saj se gradbena sezija bliža koncu in zato ni pričakovati večjih sprememb. Prav zato pa, ker se bliža zima in s tem brezposelnost, je bilo sklenjeno započeti večjo zimsko akcijo, katera naj bi vsaj za silo pripomogla družinam našega delavstva. Bili so sprejeti konkretni sklepi, o katerih bomo poročali prihodnjic.

Glede na dejstvo, da je pristopilo k organizaciji več novih ljudi, ter glede na omenjeno zimsko pomožno akcijo in glede na nešteto drugih vprašanj, katere bo treba skupno s članstvom rešiti, smo sklenili, da bomo imeli svoj redni občni zbor letos v nedeljo dne 10. novembra. O tem bomo še podrobno poročali ter bomo člane tudi še posebej pismeno povabili.

za skladišča. Ves načrt je glede na namen, kateremu naj stavba služi, izredno posrečen.

Te dni je ban g. dr. Marko Natlačen potrdil načrte in proračune podružnice in bo v najkrajšem času razpisana licitacija v skrajšanem roku. Po proračunih bo veljala zgraditev in ureditev stavbe okrog 800 do 900.000 din. Denar je že na razpolago in ko bodo dela oddana, bodo pohiteli in skušali spraviti stavbo še letos v surovem stanju pod streho. Po načrtu mora biti podružnica popolnoma urejena že koncem prihodnjega poletja, saj se bodo na jesen že vanjo vselili. Tedaj bo tudi začela poslovati podružnica Javne borze dela v Kranju. Ne samo Kranj, ampak vsa Gorenjska bo hvalečna za to ustanovo Javni borzi dela, ki je že doslej tolikokrat pokazala veliko iniciativnost in smisel za delavske potrebe.

Naša edinst

je vic naših uspehov

Mestna hranilnica ljubljanska

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe. Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Dobro in poceni Vas prehrani

JAVNA KUHINJA

DELAJSKE ZBORNICE

V L J U B L J A N I

V prizemlju zbornične palače

Koledarček ZZZ

za leto 1941

je potreben vsakemu delavcu

Tako pester, živahen, slikovit in zanimiv gotovo letos ne bo noben drug žepni koledarček. Delavcem bo pravi kažipot do njihovih pravic, svetovalec v mnogih vprašanjih, pa še v razvedrilo v njegovih težavah.

Stane din 10.—

Naroča se ga pri

podružnicah ali centrali ZZZ

Omejitev pravic hišnih posestnikov

Ministrski svet je na podlagi čl. 1 uredbe o spremembi obstoječih in izdajanju novih predpisov na predlog pravosodnega ministra predpisal uredbo o omejitvi pravic hišnih posestnikov glede odpovedi stanovanjskih in poslovnih prostorov. Uredba se glasi:

§ 1. Hišni posestnik sme odpovedati v najem dano stanovanje ali poslovne prostore v naslednjih primerih:

a) če stanovanje ali poslovni prostor potrebuje zase ali za oženjene šinove, oziroma omožene hčere za stanovanje ali za izvrševanje gospodarskih poslov;

b) če obstoji potreba, da se hiša podre zaradi zgraditve nove stavbe;

c) če najemnik ne plača dolžne najemnine najpozneje v roku meseca dni, računajoč to od dneva, do katerega je bilo plačevanje dogovorjeno, v kolikor s pogodbo ne bi bilo določenega kaj ugodnejšega za najemnika;

d) če najemnik uporablja ali izkorišča prostore v druge namene, t. j. v namene, ki so v nasprotju z njihovim pravičnim namenom ali s pogodbo, ali pa jih proti določbam pogodbe odda v podnajem, ali jih namenoma kvari, oziroma jih zanemari in uporablja tako, da se kvarijo;

e) če najemnik ali njegovi domači, ali pa podnajemnik v njegovem stanovanju nemoralno žive, oziroma dopuščajo, da to drugi delajo ali pa če s svojim vedenjem v stanovanju ali na dvorišču otežujejo v znatni meri hišnemu lastniku ali drugim najemnikom bivanje v dotičnem posloju;

f) če bi bil najemnik ali kak član njegove družine na sodišču obsojen zaradi kaznivga dejanja, izvršenega v škodo hišnemu lastniku ali članu njegove družine, razen v primeru, če je bil hišni lastnik ali član njegove družine za kaznivo dejanje proti časti ali telesu izzvan.